



หลักสูตรประโยคक्रमมูล

กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. ๒๔๗๕



หลักสูตรประโยคครูมูล

กระทรวงศึกษาธิการ



พิมพ์ครั้งแรก ๓๐๐ ฉบับ

โรงพิมพ์คุรุสภา



คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ ว. ๘๘/๒๔๙๕

เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรประโยคครูมด

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการ พิจารณาเห็นสมควรปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร
ประโยคครูมด พุทธศักราช ๒๔๘๖ ให้เหมาะสมกับกาลสมัยยิ่งขึ้น จึงได้จัดทำ
หลักสูตรประโยคครูมดขึ้นใหม่ ดังที่ปรากฏท้ายคำสั่งนี้ และให้ใช้หลักสูตรนี้
ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๔๙๕ เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๔๙๕

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรประโยคครูมูล

(๑ ปี)

พ.ศ. ๒๔๕๕

๐ ๕ ๕ ๒
คำสั่งแห่งเบองตน

ความมุ่งหมาย

หลักสูตรประโยคครูมูลเป็นหลักสูตรสำหรับฝึกหัดครู เพื่อสอน
ชั้นประถมศึกษา กำหนดเวลาเรียน ๑ ปี
ผู้ที่จะเข้าเรียนตามหลักสูตรนี้จะต้อง เป็นผู้ที่สำเร็จชั้นประโยค
มัธยมศึกษาหรือชั้นอื่นใดที่กระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควร

เวลาเรียน

ตามปกติในรายสัปดาห์หนึ่งให้ใช้เวลาเรียน ๖ วัน และ
ในรายสัปดาห์หนึ่งควรมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๒๐๐ วัน

การสอบไล่

การสอบไล่ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

อัตราเวลาเรียน

วิชา	จำนวนชั่วโมง ที่ต้องเรียนใน รอบสัปดาห์หนึ่ง	หมายเหตุ
หลักการศึกษา	๔	นอกจากวิชาเหล่านี้ ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมอื่น ๆ ด้วย เช่น
พัฒนาการของเด็กและจิตวิทยา เกี่ยวกับเด็ก	๓	การละคร การอภิปรายข้อปัญหา
หลักการสอน	๔	การศึกษานอกสถานที่ การสโมสร
หลักสูตรชั้นประถมศึกษา วรร— เปรียบเทียบการสอนและการสอน	๑๒	การลูกเสือ และการอนุภาษา
ภาคปฏิบัติ	๓	อัตราเวลาที่กำหนดไว้นี้ เป็น
ศึกษาศาสตร์และพลศึกษา	๓	เพียงอัตราเวลาเรียนมาตรฐาน โรงเรียนใด
การผสมและการงาน	๓	เรียนในวิชาหนึ่งๆ ต่างไปจากอัตรา
ชีววิทยาและคนตรี	๑	ที่กำหนดไว้นี้ไม่เกิน ๑ ชั่วโมงก็ได้
		แต่ต้องสอนให้ครบทุกวิชา

หลักสูตร

หลักการศึกษา

ความหมายและความมุ่งหมายของการศึกษา
องค์แห่งการศึกษา

ประวัติการศึกษาไทยโดยสังเขป

แผนการศึกษาชาติ ประวัติและวิธีดำเนินการ

สถานศึกษา ประเภทของโรงเรียน หน้าที่ของโรงเรียน

ครู ลักษณะของครู หน้าที่และวินัย งานธุรการ ความสัมพันธ์ระหว่าง ครู—
ครูใหญ่—ผู้ตรวจ พ.ร.บ. ทเกี่ยวกับครูและการศึกษา

การปกครองเด็ก การอบรมเด็ก การแก่นิสัย การให้รางวัล และการ
ลงโทษ

ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

การจัดโรงเรียน โดยเฉพาะในโรงเรียน

อาคารสถานที่ แผนผัง ชั้นเรียน

การสหภาพ

ตารางสอน หลักสูตร ประมวลวิชา

ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์

สถิติ ระเบียบ (records) เกี่ยวกับนักเรียน

พัฒนาการของเด็ก และจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็ก

ความหมาย คุณค่า และขอบข่ายของจิตวิทยา

พัฒนาการของเด็ก

ทางกายภาพ ทางจิตภาพ ทางอาเวค ทางสังคม

ความสัมพันธ์ระหว่างจิตกับร่างกาย

ความแตกต่างของเด็กแต่ละคน

ความแตกต่างระหว่างเด็กชายกับ

เด็กหญิง พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม

การส่งเสริมเด็กฉลาด

การช่วยเหลือเด็กที่บกพร่องทางกายภาพและจิตภาพ

จิตวิทยาเกี่ยวกับเด็ก

เด็กเรียนได้อย่างไร ความสนใจ ความสังเกต ความจำ มโนภาพ
ความคิดอ่าน

การเรียนรู้กับการเล่น ลักษณะของการเล่น กรรมนิมิตภาพ การพักผ่อน
ประโยชน์ ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนและการเล่น

นิสัย อธิษาศัย บุคลิกลักษณะ

อาเวศ ความรัก ความกลัว ความโกรธ การแข่งดี การร่วมมือ

หลักการสอน

หลักการสอนทั่วไป

การสอนกับการเรียน

ลักษณะของการสอนที่ดี

ลักษณะการทางจิตภาพของเด็กในวัยต่างๆ

การสอนเด็กในระยะก่อนเข้าเรียน เมื่อเริ่มเรียน และในระยะต่อไป

ระเบียบวิธีสอนแบบต่างๆ

แบบเล่นปนเรียน

แบบกรรมนิมิตภาพ

แบบใช้ความสังเกต

แบบโครงการ

เทคนิคของการสอน

การเตรียมบทเรียน

การบันทึกการสอน

เครื่องอุปกรณ์การสอน

วิธิตำเนินการสอน

งานปากเปล่าและงานเขียน

คำถามคำตอบ

การสอนเป็นชั้น เป็นหมู่ และรายบุคคล

การศึกษานอกห้องเรียน

การศึกษานอกเวลาเรียน

การสังคมในโรงเรียน การบ้านและการทบทวนกระทำที่บ้าน

การวัดผลการศึกษา การแก้ไขและส่งเสริม

การตรวจแก้ การให้คะแนน การทดสอบความรู้ การสอบข้อเขียน และการสอบไล่

แนวการแก้ไขและส่งเสริม เช่นการให้งานพิเศษ การฝึกฝนเฉพาะบุคคล การฝึกปรือ

หลักสูตรชั้นประถมศึกษา ระเบียบวิธีสอน และการสอนภาคปฏิบัติ

หลักสูตรชั้นประถมศึกษา

ความมุ่งหมาย

รายการทศของสอน

ระเบียบวิธีสอน และเครื่องอุปกรณ์การสอนวิชาต่างๆ ตามหลักสูตรประถมศึกษา
ภาษาไทย (เฉพาะการสอนอ่านให้เน้นวิธีสอนแบบมูลฐานด้วย)

เลขคณิต

สังคมศึกษา

ธรรมชาติศึกษา

สุขศึกษาและพลศึกษา

ศิลปะและการงาน

การสอนภาคปฏิบัติ

การสอนในทตประชุม

การสอนตามโรงเรียน

สุขศึกษาและพลศึกษา

สุขศึกษา

ความมุ่งหมายและขอบข่าย

ความหมายของสุขภาพและอนามัย

ความหมายและขอบข่ายของการสุขศึกษาในโรงเรียน

บริการและวิธีปฏิบัติของโรงเรียน

ความหมายและขอบข่าย

หน้าที่ของครูใหญ่ ครู พยาบาล และแพทย์

การจัดและรักษาห้องเรียน น้ำดื่ม น้ำใช้ ส้วม ห้องพยาบาล โรงอาหาร

สนามและบริเวณ

การตรวจสุขภาพ การวัดส่วนสูงและชั่งน้ำหนัก การป้องกันและควบคุม

โรคติดต่อ หน้าที่ของโรงเรียนเกี่ยวกับอุบัติเหตุ และการปฐมพยาบาล

สุขศาสตร์ส่วนบุคคล

ความสะอาดของร่างกาย

อากาศบริสุทธิ์และแสงแดด

การนอนและการพักผ่อน

การออกกำลังกายและการพักผ่อนหย่อนใจ

การบริโภคอาหารที่สำคญ โดยเฉพาะ กา หู ปาก ฟัน คอ จมูก

การเพาะอาหาร

โรคและการป้องกัน เชื้อโรค ลักษณะ ที่อยู่ พาหะ การป้องกัน

การใช้ และรักษาเครื่องแต่งกาย

อันตรายจากการเชื่องมง่าย ยากกลางบ้าน การใช้ยาผิดหรือเกินขนาด

หมอกเวท

การศึกษาเกี่ยวกับอุบัติเหตุและการปฐมพยาบาล

อุบัติเหตุที่มักเกิดขึ้นเนื่องจากสัตว์ การกิน การเล่น การเดินทาง

การงาน ธรรมชาติ

วิธีป้องกันอุบัติเหตุ และข้อควรปฏิบัติ

การปฐมพยาบาล

อาหารและโภชนาการ

ประเภทของอาหาร เช่น คาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน เกลือแร่ น้ำ และวิตามิน

คุณค่าของอาหารแต่ละประเภท ในทางก่อการเติบโต กำลัง และป้องกันโรค
อาหารที่เหมาะสมแก่วัยและประเภทงานที่ทำ

อาหารประจำวันของคนไทย และแนวการปรับปรุงแก้ไข เช่น ในเรื่อง
การเลือกอาหาร การปรุงอาหาร การหุงต้ม การถนอมอาหาร
ข้อพึงปฏิบัติในการรับประทานอาหาร
โรคที่เกิดจากการขาดอาหารบางประเภท

สุขภาพแข็งแรง

ความเจริญเติบโต และการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเพศ

ปัญหาทางจิตใจและอาเวคเนองด้วยเพศ

การปรับปรุงวิธีทางเพศ

พลศึกษา

การรู้จักคุณค่าของพลศึกษา

สุขภาพ และความสมบูรณ์แห่งร่างกาย อาหาร เสื้อผ้า การพักผ่อน และ
การออกกำลังกาย

ความเป็นนกกฟ้า การเล่นเกมสนุก ความยุติธรรม น้ำใจนกกฟ้า ความ
ภาคภูมิใจหมู่คณะ

การพักผ่อนและการเล่น เป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งในชีวิตทั้งผู้ใหญ่และเด็ก

การฝึกพลศึกษา

ให้มีการฝึกพลศึกษา เพื่อส่งเสริมสุขภาพ ความสมบูรณ์ ใจพริบ
และขันแข็งในการเล่น กับทั้งให้สามารถทำการสอนวิชาพลศึกษาแก่เด็กในชั้น
ประถมศึกษาได้ด้วย โดยจักให้มีการเล่นต่าง ๆ เช่น

กายบริหาร

การเล่นที่ประกอบด้วย การเดิน การวิ่ง การกระโดด การขึ้นป่าย
การขว้าง การทรงตัว ฯลฯ

การเล่นเบ็ดเตล็ด

การเล่นที่เป็นของต้นของกีฬาต่าง ๆ

การกระโดดเชือก และการเล่นที่ใช้จังหวะ

กีฬา

กีฬา

การว่ายน้ำ (ในเมื่อทำได้)

การจัดระเบียบและอุปกรณ์

การจัดระเบียบของชั้น และการแบ่งหมู่

การจัดรุ่น

การตัดสิน

การจัดการแข่งขันกีฬา และวงกีฬา

การจัดหาเครื่องอุปกรณ์

การบำรุงรักษาสถานเล่น และเครื่องอุปกรณ์

การฝีมือและการงาน

ให้เลือกจัดการฝีมือและการงานตามรายการต่อไปนี้ ให้เหมาะสมกับ
 อากาศของนักเรียน สภาพและความต้องการของโรงเรียน และของท้องถิ่น โดยให้
 นักเรียนศึกษากรรมนิมิตภาพ และวัตถุดิบอันจะพึงหาได้ในท้องถิ่นนั้น ๆ กับทั้งให้
 สามารถทำการสอนวิชาการฝีมือและการงานแก่เด็กในชั้นประถมศึกษาได้ด้วย

ให้โรงเรียนเลือกจัดทำและรายการเฉพาะที่ไม่อาจทำได้ แต่จะต้อง
 จัดสอนไม่น้อยกว่า ๒๐ รายการ

การปั้น เครื่องปั้นดินเผา หุ่นจำลอง และการทำแม่พิมพ์อย่างง่าย ๆ

ปั้นหุ่นต่าง ๆ ทั่วถิ่นเหนียว หรือดินขาว

ปั้นวัตถุและภาชนะต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือ

การตกแต่งวัตถุและภาชนะดินปั้นด้วยสี และลวดลายต่าง ๆ

การเผาวัตถุและภาชนะดินปั้น

การเคลือบ (ในเมื่อทำได้)

การทำหุ่นและแผนผังจำลองด้วยวัสดุต่าง ๆ

การทำแม่พิมพ์อย่างง่าย ๆ เช่นทำถ้วยดิน เหนียว ยาง หรือไม้

การจักสาน ถัก ทอ และประดิษฐ์

การจักหา และเลือกวัสดุที่จะใช้

การจักหาแบบและสร้างแผนแบบขึ้นใหม่

การทำวัตถุเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ตามแบบและแผนแบบที่สร้างขึ้นใหม่

งานเกี่ยวกับเสื่อผ้า

กำเนิด การจักหา และเลือกวัสดุ

การจักหาแบบและสร้างแผนแบบขึ้นใหม่

การย้อมด้วยสีพื้นเมือ เช่นมะเกลือ ขมิ้น แก่นขนุน มะพลับ คราม

การย้อมด้วยสีวิทยาศาสตร์

การตัดเครื่องแต่งตัวและเครื่องใช้

การเย็บปักถักร้อย

การกำจักจอยเปราะเขื่อน และการชักจก

งานช่างไม้ งานสี และงานปูน

การตัด แต่ง เจาะ ประกอบชิ้นไม้เข้าเป็นวัตถุต่าง ๆ ตามความต้องการ
 การซ่อมแซมครุภัณฑ์และส่วนของอาคาร
 การขัดพื้น ลงสี
 การทาสี ทาสี
 การทาเช็ดแลค ขัดมัน พื้นสี
 การประสมคอนกรีต เทปูน ก่ออิฐถือปูน
 การทำท่อน้ำ และเครื่องกรองน้ำแบบต่าง ๆ

งานเกี่ยวกับไฟฟ้า

การเดินสายไฟ สวิตช์ และสะพานไฟ
 การซ่อมแซมและติดตั้งแปลงทางไฟ
 การซ่อมแซมเครื่องใช้ทางไฟฟ้าต่าง ๆ
 การใช้และรักษาเครื่องรับวิทยุ

งานเกี่ยวกับฟาร์ม

ฟาร์มของโรงเรียน การเลือกสถานที่ และวางแผนผัง
 การปลูกและรักษาไม้ยืนต้น และไม้ประดับ
 การเลี้ยงสัตว์ทะเลเลี้ยงไก่ในท้องถิ่น
 การถนอมอาหาร

การครัว

การกระอาหารประจำวันและโอกาสพิเศษ
 การทำอาหาร

การหุงต้ม และปรุงอาหาร

การเลี้ยงอาหาร

การล้าง และเก็บภาชนะที่ใช้อาหาร

ขบร้องและดนตรี

ให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขบร้องและดนตรี

ให้รู้จักฟังบทขบร้องและดนตรี

ให้สามารถร้องเพลงตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษาและเพลงอื่น ๆ

ได้ตามสมควร

ให้สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้บ้าง

ให้รู้จักอ่านโน้ตสากล และออกเสียงตามโน้ตได้พอสมควร



พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ไตรสาร
ภายใต้การดูแลของ กษัตริย์และคณะมนตรี

๒๒ เมษายน ๒๔๕๕

